

Київський університет імені Бориса Грінченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б.Жильцов

« ____ » _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ОСВІТИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

напрямок підготовки

6.030508 "Фінанси і кредит"

(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення

**Факультет інформаційних технологій
та управління**

(назва інституту, факультету, відділення)

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Економіка освіти для студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Розробник:

Орлова Наталія Сергіївна, професор кафедри управління Факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор наук з державного управління

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління.
Протокол від «31» серпня 2016 року № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

Поспєлова Т.В.
(прізвище та ініціали)

© Орлова Н.С., 2016 р.

© Київський університет імені Бориса Грінченка,
2016 р.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економіка освіти

0305 "Економіка та підприємництво"
6.030508 "Фінанси і кредит"

Інститут суспільства

2015-2016 навчальний рік

Робоча програма **Економіка освіти** для студентів галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», напряму підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»

Розробник: Орлова Наталія Сергіївна, професор кафедри управління Інституту суспільства Київського університету імені Бориса Грінченка, доктор наук з державного управління

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри управління Інституту суспільства

Протокол від « 10 » серпня 2015 року № 1

Завідувач кафедри управління

 (Т.В. Поспелова)

Соколовська С.В.

Зміст

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни.....	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма дисципліни.....	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	13
V. Плани семінарських занять.....	14
VI. Завдання для самостійної роботи.....	20
Карта самостійної роботи	21
VII. Реферативні дослідження.....	22
VIII. Система поточного та підсумкового контролю.....	24
IX. Методи навчання.....	27
X. Методичне забезпечення курсу.....	27
XI. Питання до заліку.....	28
XII. Рекомендована література.....	29
Основна	
Додаткова	

Пояснювальна записка

Завдання вивчення дисципліни «Економіка освіти» :

- сприяти становленню базової професійної компетентності магістранта для теоретичного осмислення, вирішення освітніх, дослідницьких і практичних задач щодо використання економічних моделей та принципів в управлінні освітнім закладом;
- здійснення професійної освіти та особистісного зростання для проектування економічних процесів в освітній установі;
- володіння методами отримання сучасного наукового та емпіричного знання;
- активізація самостійної діяльності, включення в дослідну роботу студента.

Мета курсу «Економіки освіти» — забезпечити необхідний, встановлений Державним освітнім стандартом вищої професійної освіти, рівень базової підготовки студентів у галузі економіки освіти, формування базового рівня економічної грамотності, необхідного для орієнтації та соціальної адаптації до змін у житті української освіти; формування культури економічного мислення: вироблення практичних навичок прийняття відповідальних економічних рішень у професійному житті; формування здібностей до саморозвитку, самостійності в прийнятті рішень.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати

- законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують освітню, фінансово-економічну та господарську діяльність освітньої установи; законодавство про податки і збори, стандарти бухгалтерського обліку, основи трудового законодавства в сфері освіти;
- напрями та специфіку формування і функціонування економічних механізмів у галузі освіти;
- типові моделі організаційних структур освітніх установ;
- сутність і основні завдання управлінської діяльності в освітній сфері;
- ефективні методи контролю фінансово-господарської діяльності освітньої установи;
- основи організації економічної діяльності освітнього закладу;
- основи бухгалтерського обліку в освітній установі;
- основи організації праці та заробітної плати працівників освітніх установ;
- основи діловодства в освітній установі;
- інформаційні технології, що застосовуються в освітньому процесі та управлінні освітнім закладом.

вміти

- формулювати актуальні та перспективні цілі розвитку освітньої установи, планувати заходи з їх досягнення;
- прогнозувати і оцінювати зміни економічної політики, що впливає

на діяльність освітньої установи;

- виявляти проблеми в діяльності освітньої установи і знаходити ефективні шляхи їх вирішення;
- аналізувати, оцінювати і впроваджувати інновації в галузі економіки освіти;
- визначати напрями вдосконалення фінансово-господарської діяльності освітньої установи;
- грамотно приймати управлінські рішення, прогнозувати і оцінювати наслідки даних рішень;
- розробляти нормативно-правові документи, що регулюють економічну діяльність освітньої установи, організовувати діловодство;
- використовувати сучасні інформаційні технології, що застосовуються в управлінні освітнім закладом;
- контролювати і аналізувати фінансово-господарську діяльність економічних одиниць.

володіти

- методами системного аналізу економічних показників, що характеризують діяльність освітнього закладу;
- методами оптимізації фінансово-господарської діяльності освітньої установи;
- методами фінансово-кредитного механізму управління освітньою установою;
- методикою формування і використання позабюджетних доходів освітньої установи;
- механізмом ціноутворення на освітні послуги;
- навичками фінансового аналізу діяльності освітнього закладу, виявлення джерел і резервів підвищення доходів та економії витрат освітнього закладу;
- навичками складання бюджету освітньої установи та застосування способів фінансового оздоровлення організації;
- методами маркетингових досліджень у соціальній сфері;
- методами складання кошторису витрат освітнього закладу;
- методами прогнозування співвідношення попиту і пропозиції на освітні послуги.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідних завдань, досліджень, зокрема, індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ) та самостійної роботи студентів з актуальних проблем розвитку, становлення, реформування механізмів державного управління в економічній сфері.

Кількість годин, відведених навчальним закладом на вивчення дисципліни становить 72 год., із них 16 год.- лекцій, 12 год. – семінарські заняття, 4 год. – модульний контроль, 40 год. – самостійна робота.

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Суб'єкти процесу вивчення навчальної дисципліни: студент і викладач вищого навчального закладу у їхній розвивальній педагогічній взаємодії.

Курс – 5	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 кредити</p> <p>Змістові модулі – 2 модулі</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 72 годин</p> <p>Тижневих годин: 4 години</p>	<p>Шифр та назва напрямку підготовки 0305 "Економіка та підприємництво"</p> <p>Шифр та назва напрямку підготовки:</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»</p>	<p>Нормативна Рік підготовки: 4 Семестр 7</p> <p>Аудиторні заняття: 28 години з них</p> <ul style="list-style-type: none"> • лекції (теоретична підготовка) -16 годин • семінарські заняття – 12 годин • модульний контроль – 4 години • самостійна робота – 40 години <p>Вид контролю: залік</p>

II. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теоретичних розділів	Кількість годин					
	Очно форма					
	усього	у тому числі				
лекції		семінарські заняття	практичні заняття	СРС	Поточний контроль	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки освіти						
Економіка освіти як наука	12	2	2	-	8	Тестовий контроль
Результати діяльності у сфері освіти	12	2	2	-	8	
Менеджмент і маркетинг у сфері освіти	14	4	2	-	8	Тестовий контроль
Разом за модулем 1	40	8	6	-	24	2
Змістовний модуль 2. Ефективність та перспективи розвитку освіти						
Механізм державного регулювання освіти	10	2	2	-	6	Тестування
Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки	11	4	2	-	5	Тестування, рішення задач
Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві	9	2	2	-	5	Тестування
Разом за модулем 2	32	8	6	-	16	2
Разом за навчальним планом	72	16	12	-	40	4

III. Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки освіти

Основні поняття модуля:

Економіка; освіта; освітологія; економіка освіти; функції освіти: виховна; пізнавальна; економічна; соціальна; суб'єкт освітньої діяльності; приватні блага; змішані та суспільні блага; освітні послуги; продавець освітніх послуг; покупець освітніх послуг; робоча сила; організація; планування; прогнозування; контроль; координація; держава; ліцензування; атестація; акредитація; координація; вища освіта; молодший спеціаліст; бакалавр; спеціаліст; магістр; менеджмент; маркетинг.

Лекція 1. Економіка освіти як наука

Економіка освіти - наука про особливості прояву виробничих відносин та специфіку дії економічних законів у сфері освіти. Предмет економіки освіти як науки. Функції економіки освіти.

Економіка освіти в системі наук про освіту. Освітологія як інтегрований напрям пізнання освіти. Складові освітології. Навчальна екскурсія у НДЛ Освітології Київського університету імені Бориса Грінченка.

Економіка освіти в системі економічних наук. Взаємозв'язок економіки освіти із загальними економічними науками, спеціальними економічними науками, галузевими економіками. Економіка освіти і психолого-педагогічні науки.

Освіта в економічних концепціях.

Класична політекономія про значення освіти. Зростання уваги до проблем освіти в економічних концепціях протягом ХХ ст. Українські та російські дослідження економічних проблем освіти. Теорія «управлінської революції». Теорія людського капіталу. Моделі економічного зростання на основі інвестицій у людський капітал та професійну підготовку. Сучасні концепції менеджменту про освіту. П. Друкер про освіту як суспільну потребу та обов'язок. М. Портер про освіту як найважливішу основу конкурентоспроможності. Постмодернізм про сучасну роль освіти. Місце і роль освіти в сучасних футурологічних дослідженнях. Освіта в інформаційному суспільстві.

Семінарське заняття. Економіка освіти як наука (2 год)

Лекція 2. Результати діяльності у сфері освіти

Економічний характер результатів освітньої діяльності. Проблеми визначення результатів освітньої діяльності. Освітні послуги як результат діяльності у сфері освіти. Характеристики освітніх послуг. Первинні та кінцеві результати. Витрати на освіту як специфічна форма інвестицій.

Професійна підготовка кваліфікованих кадрів. Професійні якості сучасного працівника. Освіта жінок та її економічні наслідки. Роль освіти в забезпеченні охорони здоров'я та охорони навколишнього середовища. Освіта батьків як фундамент освіти дітей.

Освіта і проблеми сталого розвитку. Економічна цінність національно-патріотичного виховання, загальної грамотності та культури населення. Освіта і поведінка. Вплив освіти на встановлення соціальної справедливості. Соціальна мобільність.

Особливості прояву економічних законів у сфері освіти. Дія закону вартості, попиту і пропозиції в системі освіти. Вартісна форма затрат на освіту.

Основні зв'язки освіти з економікою країни. Залежність стану і розвитку освіти від рівня науково-технічного та економічного прогресу. Науково-технічний прогрес і матеріально-технічна база освіти, паї рим в наукових та інженерних кадрах. Вплив економічного розвитку на формування структури та розміщення навчальних закладів, підготовку та використання спеціалістів. Зворотній вплив загальної, професійно технічної та вищої освіти на розвиток економіки країни, відтворенням сукупного працівника і сукупного суспільного продукту. Економ і¹ ніг виховання та форми його організації.

Особливості організації процесу освіти. Правові засади організації системи освіти в Україні. Закон України «Про освіту». Форми організації освітньої діяльності. Складові системи освіти. Дошкільне виховання. Шкільна освіта. Позашкільне навчання і виховання. Професійна освіта і а. Післядипломна освіта, аспірантура, докторантура. Підготовка кадрів і підвищення кваліфікації на виробництві.

Взаємодія виробництва, освіти, науки та їх вплив на технічний і соціальний прогрес суспільства. Науково-освітній потенціал і перетворення освіти в безпосередню продуктивну силу суспільства. Зростання ролі наукових та інженерно-технічних працівників, розвиток функцій розумової праці в робітників.

Семінарське заняття. Результати діяльності у сфері освіти (2 год)

Лекція 3. Менеджмент і маркетинг у сфері освіти

Особливості менеджменту у сфері освіти. Функції менеджменту в навчальному закладі.

Менеджер освіти - його професійні якості та специфічні функції. Менеджмент середнього загальноосвітнього закладу: функції, структура, методи. Менеджмент вищого навчального закладу: функції, структура, методи.

Особливості маркетингу освітніх послуг. Освітні послуги як специфічний об'єкт ринкових відносин.

Реклама у сфері освіти. Вартість освітніх послуг.

Семінарське заняття. Менеджмент і маркетинг у сфері освіти (2 год)

Змістовий модуль 2. Ефективність та перспективи розвитку освіти

Основні поняття модуля:

Педагогічний працівник; навчальний план; оборотні фонди; основні фонди; Міністерство освіти і науки України; ДАК; ВАК; навчальний заклад; кошторис витрат; загальний фонд; спеціальний фонд; амортизація;

галузь освіти; диверсифікація; фінанси; приватизація; кредитування освіти; ваучерна освіта; університет; коледж; інститут; консерваторія; академія; доцент; викладач; професор; доктор. продуктивність ефективність; економічна ефективність; соціальна ефективність; ефективність освітньої діяльності; результативність; внутрішня і зовнішня ефективність; показники ефективності; вартість; продуктивність праці; чистий дохід; статистична і бухгалтерська звітність; робочий час; бюджет; заробітна плата; тарифна ставка; реформа; Болонський процес; ЮНЕСКО.

Лекція 4. Механізм державного регулювання освіти

Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття”). Гарантії держави щодо функціонування національної системи освіти. Чисельність учнів за типами освіти. Чисельність педагогічного персоналу.

Система органів державного управління освітою. Роль Президента, Кабінету Міністрів в управлінні освітою. Функції Міністерства освіти і науки України, його структурних підрозділів у державному управлінні освітою. Вища атестаційна комісія України та її функції. ДАК та її функції.

Планування освітньої діяльності. Основні розділи плану розвитку освіти. Збалансованість планів, пропорційність внутрішнього розвитку окремих частин системи освіти.

Планування підготовки спеціалістів з вищою освітою. Потреба в спеціалістах і методи її визначення. Балансові розрахунки потреби в кадрах учителів. Додаткові потреби в спеціалістах та джерела їх покриття. Складання плану з питань праці, фінансового плану, плану матеріально-технічного постачання.

Функція контролю. Державні стандарти освіти.

Семінарське заняття. Механізм державного регулювання освіти (2 год)

Лекція 5. Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки

Поняття ефективності освітньої діяльності. Економічна ефективність. Соціальна ефективність. Соціально-економічна ефективність. Методи виявлення економічних результатів навчання. Багатосторонню м. економічних результатів, їх показники. Заново створена вартість, чисти і і дохід і заробітна плата.

Критерії ефективності освітньої діяльності. Внутрішня і зовнішня

ефективність. Продуктивність і результативність. Кінцеві результати ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Аналіз затрат і віддач. Приватна норма віддачі. Суспільна норма віддачі. Обмеженість методу аналізу затрат і віддач. Сфера використання методу аналізу і віддач.

Аналіз затрат і результативності. Показники вихідних ресурсів. Показники процесу. Показники випуску. Показники кінцевих результатів. Переваги і недоліки методу затрат і результативності.

Семінарське заняття. Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки (2 год)

Лекція 6. Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві

ЮНЕСКО - провідна міжнародна організація щодо співробітництва у сфері освіти та культури.

Економічні перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві.

Необхідність трансформації традиційної системи освіти. Зміни в освіті: філософії освіти, її місця та ролі в житті людей, в системі організації. Нові вимоги до освіти у сучасному світі. Інтерналізація та глобалізація освітньої діяльності. Болонський процес: його передумови та перспективи.

Система освіти України: реформи та перспективи розвитку.

Семінарське заняття. Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві (2 год)

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Економіка освіти»

Разом: 72 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 12 год., практичні ., самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 4 год.

Тиждень	I-II	III-IV	V-VI	VII-VIII	IX-X	XI-XII	XIII-XIV	XV-XVI
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			
Назва модуля	Теоретичні основи економіки освіти				Ефективність та перспективи розвитку освіти			
Кількість балів за модуль	50 балів				50 балів			
Лекції	1	2	3		4	5		6
Дати								
Теми лекцій	Економіка освіти як наука (1 бал)	Результати діяльності у сфері освіти (1 бал)	Менеджмент і маркетинг у сфері освіти (1 бал)		Механізм державного регулювання освіти (1 бал)	Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки (1 бал)		Перспективи розвитку освіти в інформаційном суспільстві (1 бал)
Теми семінарських	Економіка освіти як наука (5 балів)	Результати діяльності у сфері освіти (5 балів)	Менеджмент і маркетинг у сфері освіти (5 балів)		Механізм державного регулювання освіти (5 балів)	Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки (5 балів)		Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві (5 балів)
Самостійна робота	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (12 балів)		Табл. 6.1 (12 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)		Табл. 6.1 (5 балів)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

V. Плани семінарських та практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки освіти Семінарське заняття 1. Економіка освіти як наука

План

1. Предмет та функції економіки освіти.
2. Економіка освіти в системі наук про освіту. Економіка освіти в системі економічних наук.
3. Класична політекономія про значення освіти.
4. Теорія людського капіталу.
5. Моделі економічного зростання на основі інвестицій в людський капітал та професійну підготовку
6. Економічні закони у сфері освіти.

Література

Грішнова О. А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної ЦІЛІ шовки / О. А. Грішнова. -К. : Т-во "Знання", КОО, 2001. -254 с.

Економічна енциклопедія : У трьох томах. Т. 1. /Редкол. : С. В. Мочерний (відп. І*од) та ін. - К. : Видавничий центр "Академія", 2000. - 864 с.

Законодавчі акти України з питань освіти. - К. : Парлам. Вид-во, 2004. - 404 с.

Конституція України (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України під 8 ірудня 2004 року № 2222-ІУ

Корсак К. В. Світова вища освіта. Порівняння і визнання закордонних кваліфікацій і дипломів / К. В. Корсак. - К., 1997. - 208 с.

Нестеренко А. Інтелектуальний потенціал українського суспільства /А. Нестеренко // Економіка України. - 1995. - № Сорос Дж. Криза глобального капіталізму. -К. : Основи, 1999.

Огнев'юк В. О. Освітологія: хрестоматія : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. - К. : ВП «Едельвейс», 2013.-744 с.

Огонь Ц. Г. Бюджет освіти : підсумки та напрямки вдосконалення / Ц. Г. Огонь // Фінанси України. - 2007. - № 4. - С. 20-27.

Додаткова література:

Авдеева Н. Н. Человеческий потенциал: опыт комплексного подхода / Н. Н. Авдеева. - М., 1999.

Алексеев Ю. Україна : освіта і держава (1987 - 1997) / Ю. Алексеев. - К. : Експрес-об'ява, 1998. -110 с.

Высшее образование в XXI веке. Всемирный статистический обзор по выюшему образованию, 1980-1995 г. ЮНЕСКО:Париж, 5-9 октября 1998 г. - 71 с.

Корнійчук. Л. Я. Історія економічної думки : Навч. посіб / Л. Я. Корнійчук. - К.: Фенікс, 1996.-416 с.

Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / І. Кушерець. - К.: Знання України, 2002. - 248 с.

Семінарське заняття 2. Результати діяльності у сфері освіти

План

1. Освітні послуги як результат діяльності у сфері освіти.
2. Освіта як товар і як суспільне благо.
3. Основні зв'язки освіти з економікою країни.
4. Правові засади організації системи освіти в Україні.
5. Форми організації освітньої діяльності. Система освіти.

Література

Азаренкова Г. М. Фінанси: практикум / Г. М. Азаренкова, І. І. Борисенко. - К.: Знання, 2008. - 279 с.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436: офіц. текст зі змінами і доповненнями станом на 1 листопада 2008 р. // Кодекси України. - 2008. --№ 11.— С. 3-260.

Зеліско І. М. Пріоритетні напрями вдосконалення фінансового механізму функціонування закладів освіти в Україні /І. М. Зеліско, І. В. Яковенко // Збірник Міжнародної науково - практичної конференції «Цілі та результати освітніх реформ: Українсько - польський діалог». -К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013 . - С. 9-14.

Каленюк І. С. Економіка освіти: Навч. посіб / І. С. Каленюк. - К.: Знання України, 2008. - 316 с.

Конституція України (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року N 2222-IV) .

Кремень О. І. Фінанси. Навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. -К.: Центр учбової літератури, 2012. - 416 с.

Огонь Ц. Г. Бюджет освіти: підсумки та напрямки вдосконалення / Ц. Г. Огонь // Фінанси України. - 2007. - № 4. - С. 20-27.

Огнев'юк В. О. Освітнологія: хрестоматія : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. - К. : ВП «Едельвейс», 2013.-744 с.

Додаткова література:

Бескид Й. М. Фінансовий механізм вищої школи в умовах ринку / Й. М. Бескид // Фінанси України. - 2003. - № 2. - С. 103-106.

Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз: Монографія / К. В. Корсак. К. - Ніжин: Вид_во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. - 224 с.

Корнійчук. Л. Я. Історія економічної думки: Навч. посіб. / Л. Я. Корнійчук - К.: Фенікс, 1996. —416 с.

Семінарське заняття 3. Менеджмент і маркетинг у сфері освіти

План

1. Менеджмент у сфері освіти.
2. Маркетинг у сфері освіти.

Література

Азаренкова Г. М. Фінанси: практикум / Г. М. Азаренкова, І. І. Борисенко. - К.: Знання, 2008. - 279 с.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436: офіц. текст зі змінами і доповненнями станом на 1 листопада 2008 р. // Кодекси України. - 2008. --№ 11.— С. 3-260.

Зеліско І. М. Пріоритетні напрями вдосконалення фінансового механізму функціонування закладів освіти в Україні /І. М. Зеліско, І. В. Яковенко // Збірник Міжнародної науково - практичної конференції «Цілі та результати освітніх реформ: Українсько - польський діалог». -К.: Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2013 . - С. 9-14.

Каленюк І. С. Економіка освіти: Навч. посіб / І. С. Каленюк. - К.: Знання України, 2008. - 316 с.

Конституція України (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року N 2222-ІУ)

Кремень О. І. Фінанси. Навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. -К.: Центр учбової літератури, 2012. - 416 с.

Огонь Ц. Г. Бюджет освіти: підсумки та напрямки вдосконалення / Ц. Г. Огонь // Фінанси України. - 2007. - № 4. - С. 20-27.

Огнев'юк В. О. Освітнологія: хрестоматія : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. - К. : ВП «Едельвейс», 2013.-744 с.

Додаткова література:

Бескид Й. М. Фінансовий механізм вищої школи в умовах ринку / Й. М. Бескид // Фінанси України. - 2003. - № 2. - С. 103-106.

Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз: Монографія / К. В. Корсак. К. - Ніжин: Вид_во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. - 224 с.

Корнійчук. Л. Я. Історія економічної думки: Навч. посіб. / Л. Я. Корнійчук - К.: Фенікс, 1996. —416 с.

Змістовий модуль 2. Ефективність та перспективи розвитку освіти

Семінарське заняття 4. Механізм державного регулювання освіти

План

1. Цілі та функції державного регулювання освіти.
2. Система органів державного управління освітою та їх функції.
3. Суть, цілі і завдання планування освіти.
4. Державні стандарти освіти.

Література

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436: офіц. текст зі змінами і доповненнями станом на 1 листопада 2008 р. // Кодекси України. - 2008. - № 11. - С. 3-260.

Закон України «Про державно-приватне партнерство» (із змінами, внесеними згідно із Законами № 5007-УІ (5007-17) від 21.06.2012, № 5406-VI (5406- 17) від 02.10.2012, № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012)

Конституція України (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 року N 2222-ІУ)

Кремень О. І. Фінанси. Навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. - К.: Центр учбової літератури, 2012.-416 с.

Луговий В. І. Управління освітою: Навч. посіб. для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності “Державне управління” / В. І. Луговий. - К.: Вид-во УАДУ, 1997.

Огнев'юк В. О. Освітологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. -К.: ВП «Едельвейс», 2013. - 744 с.

Програма економічних реформ на 2010-2014 роки за напрямом «Реформа освіти», 2 червня 2010р.

Додаткова література:

Алексеев Ю. Україна: освіта і держава (1987 - 1997) / Ю. Алексеев. - К.: Експрес-об'ява, 1998. -110 с.

Всемирный доклад по образованию, 1998 ЮНЕСКО. - 176 с

Государство в меняющемся мире. Отчет о мировом развитии 1997 г. - МБРР/Всемирный банк, 1997. - 305 с.

Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). - К.: Райдуга, 1994.-61 с.

Евграфова Е. Н. Проблемы развития и финансирование сферы образования на современном этапе / Е. Н. Евграфова, О. П. Михайлова // Сборник научных трудов СевКавГТУ Серия «Экономика». - 2007. - № 6. - С. 58-61.

Семінарське заняття 5. Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки

План

1. Поняття та критерії ефективності освітньої діяльності.
2. Методи оцінки соціально-економічної ефективності освіти.

Література

Закон України «Про державно-приватне партнерство» (із змінами, внесеними згідно із Законами № 5007-VI (5007-17) від 21.06.2012, № 5406-VI (5406-17) від <>' 107.012, № 5463-VI (5463-17) від 16.10.2012)

Зеліско І. М. Пріоритетні напрями вдосконалення фінансового механізму функціонування закладів освіти в Україні / І. М. Зеліско, І. В. Яковенко // Збірник і 11 Міпродної науково - практичної конференції «Цілі та результати освітніх реформ: Уі.|нііікт»ко - польський діалог». - К.: Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2013 . — С. 9-14.

Калсіпок І. С. Економіка освіти: Навч. посіб. / І. С. Каленюк — К.: Знання \ і.|п»иш, 2008. -316 с.

Кремень О. І. Фінанси. Навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. - К.: Центр \ чОпної літератури, 2012. - 416 с.

Ошсв'юк В. О. Освітнологія: хрестоматія: Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоева / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоева С. О. -К.: ВП «Едельвейс», 2013. - 744 с.

Огиглиц Дж. Ю. Экономика государственного сектора: Пер. с англ. / Дж К). Стиглиц. -М.: Изд-во МГУ, ИНФРА-М, 1997. - 720 с.

Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Підручник / О. С. Філімоненков, Д І Дема.-К.:Алерта, 2009.-496 с.

Семінарське заняття 6. Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві

План

1. Цілі і завдання ЮНЕСКО
2. Інтернаціоналізація та глобалізація освітньої діяльності.

Література

Всемирный доклад по образованию, 1998 ЮНЕСКО. - 176 с.

Высшее образование в XXI веке. Всемирный статистический обзор про всеобщему образованию, 1980-1995 г. ЮНЕСКО:Париж, 5-9 октября 1998 г. — 71 с.

Государство в меняющемся мире. Отчет о мировом развитии 1997 г. -МБРР/Всемирный банк, 1997. - 305 с.

Грек Н. Н. Позабюджетне фінансування освіти: шляхи вдосконалення / Н. Н. Грек // Продуктивні сили і регіональна економіка. - К., 2002. - Ч. 1. — С. 173-217.

Данилишин Б., Куценко В. І. Культурно-освітня сфера як соціальна база підтримки ринкової трансформації в Україні. -К., 1999 - 125 с.

Добрынин А. И. Человеческий капитал в транзитивной экономике / А. И. Добрынин, С. А. Дятлов, Е. Д. Цыренкова. - СПб.: Наука, 1999.

Додаткова література

Данилишин Б.. Культурно-освітня сфера як соціальна база підтримки ринкової трансформації в Україні / Б. Данилишин, В. І. Куценко. - К., 1999 - 125 с.

Економічне зростання на засадах справедливості. Український погляд / Під ред. Дж. Хансена, В. Нанівської: 1999, ІВІЗ. - 191 с.

Зарецкая С. Л. СИЛА: бизнес и образование. Аналитический обзор /С.Л. Зарецкая. -М., 1993.

Иноземцев В. Л. За пределами экономического общества: Науч.изд. /В.Л. Иноземцев. - М.: Асабешія; Наука, 1998. — 640 с.

Корсак К. В. Освіта, суспільство, людина в ХХІ столітті: інтегрально-філософський аналіз: Монографія / К. В. Корсак. - К. - Ніжин: Вид-во НДПУ ім. М. Гоголя, 2004. - 224 с.

Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. - К.: Знання України, 2002. - 248 с.

Мінецька І. Глобальна інтеграція в освіті /І. М. Мінецька // Освіта України. - 2003.-№ 81.-С. 4.

Стратегія реформування освіти в Україні: **Рекомендації з освітньої політики.** - К.:К. І. С., 2003.-296 с.

VI. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економіки освіти

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 1

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у форму таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Зростання концепцій менеджменту про освіту. П. Друкер про освіту як суспільну потребу та зв'язок.

2. Моделі економічного зростання на основі інвестицій в люде і к и ІІ капітал та професійну підготовку.

3. Сучасні концепції менеджменту про освіту. П. Друкер про оеш і \ як суспільну потребу та обов'язок.

4. М. Портер про освіту як найважливішуосію му конкурентоспроможності.

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 2

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у мову таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Опрацювати і законспектувати базові положення Закону України про «Освіту».

2. Сутність освітньої діяльності. Освітня і педагогічна діяльність.

3. Тенденції розвитку системи освіти в сучасній Україні.

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 3

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у мову таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Реклама у сфері освіти.

2. Вартість освітніх послуг.

3. Мотивація праці педагогічних працівників.

4. Моральне і матеріальне стимулювання праці працівників освіти.

5. Підготовка науково-педагогічних кадрів.

Змістовий модуль 2. Ефективність та перспективи розвитку освіти

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 4

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у форму таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1.Участь держави в забезпеченні функціонування сфери освіти.

2. Функції держави в управлінні освітою в період трансформації суспільства.
3. Концепція розвитку освіти 2050 рр.

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 5

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у форму таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

Порівняльна характеристика застосування методу затрат і результативності та методу затрат і віддач

САМОСТІЙНА РОБОТА Тема 6

А. Розкрити зміст основних понять теми

Б. Перевести основну інформацію у форму таблиць, схем, графіків

В. На основі опрацювання літератури виконати такі завдання:

1. Тенденції розвитку освіти в країнах світу.
2. Інформатизація освіти.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і перелік виконання самостійної роботи студентами, подано у таблиці.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль до теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Теоретичні основи економіки освіти			
Тема 1. Економіка освіти як наука (8 годин)	Семінарське заняття, підсумкове тестування	5	I-II
Тема 2. Результати діяльності у сфері освіти (8 годин)	Семінарське заняття, підсумкове тестування	5	II-III
Тема 3. Менеджмент і маркетинг у сфері освіти (8 годин)	Семінарське заняття, підсумкове тестування, модульний контроль	12	IV-V
Змістовий модуль II. Ефективність та перспективи розвитку освіти			
Механізм державного регулювання освіти (6 годин)	Семінарське заняття, підсумкове тестування	12	VI-VII

Соціально-економічна ефективність освітньої діяльності та методи її оцінки (5 годин)	Семінарське заняття, підсумкове тестування	5	VIII-IX
Перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві(8 годин)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування	5	IX-X
Разом 40 год.	Разом балів 44		

VII Реферат

Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у таблицях.

Критерії оцінювання реферату

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Обґрунтування актуальності, формування мети, визначення об'єкту, предмету, завдань та методів дослідження	4 бали
2	Складання плану виконання ІНДЗ	2 бали
3	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Логічне викладення фактів, ідей, результатів дослідження. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку питання	10 балів
4	Дотримання правил реферування наукових публікацій	2 бали
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	10 балів
6	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (при їх наявності), список використаних джерел	2 бали
	Разом	15 балів

Орієнтовна тематика реферативних досліджень з навчальної дисципліни «Економіка освіти»

1. Цілі та функції державного регулювання освіти.
2. Організація системи освіти.
3. Система органів державного управління освітою та їх функції.
4. Міністерство освіти та його функції.
5. ВАК та її функції.
6. ДАК та її функції.
7. Суть, цілі і завдання планування освіти.
8. Функція контролю. Державні стандарти освіти.
9. Суть та складові фінансового механізму освіти.
10. Диверсифікація джерел фінансування освіти.
11. Органи громадського самоврядування, їх роль у розвитку освіти.
12. Інформаційна база системи управління освітою.

13. Особливості фінансового механізму освіти.
14. Ускладнення механізму фінансування освітньої діяльності.
15. Роль держави у фінансуванні освіти.
16. Особливості державного фінансування освіти в Україні.
17. Розширення приватних ресурсів освіти.
18. Форми приватизації освітньої діяльності.
19. Державне стимулювання залучення фінансових коштів у сферу освіти.
20. Роль і форми участі підприємств у фінансовому забезпеченні освіти.
21. Кредитування освіти та форми його організації.
22. Ваучерна освіта. Навчальні виробничі програми.
23. Благодійні та спонсорські внески.
24. Міжнародне фінансування освіти.
25. Організаційно-правові засади функціонування навчального закладу.
26. Типи і види навчальних закладів.
27. Господарська діяльність навчального закладу.
28. Державні навчальні заклади.
29. Приватні заклади освіти.
30. Недержавні неприбуткові навчальні заклади та їх роль у сфері освіти.
31. Автономія навчальних закладів.
32. Основні засади господарської діяльності навчального закладу.
33. Доходи та видатки навчального закладу.
34. Кошторис як основний фінансовий плановий документ.
35. Особливості кошторисного фінансування державних навчальних закладів.
36. Підприємницька діяльність закладів освіти.

VIII. Система поточного і підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Економіка освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок: збільшення кількості підсумкових балів до 100 балів.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у таблицях.

**Розрахунок рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю**

№ зп	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3
3	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	3	22	3	22
4	Робота на семінарському занятті (в т.ч. доповідь, виступ, повідомл., дискусія)	5	3	15	3	15
5	Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)					
6	Опрацювання фахових видань (в т.ч. першоджерел)					
7	Написання реферату	15			1	15
8	Виконання модульної контрольної роботи	10	1	25	1	25
9	Виконання тестового контролю, експрес-контроль	5	3	15	3	15
10	Творча робота (в т.ч. есе)					
	Макс. кількість балів за видами діяльності студента (МВ)			68		83

**Методика розрахунків
модульної і семестрової оцінок студента**

№ зп	Оцінка студента	Макс. оцінка	Модуль 1		Модуль 2	
1	Максимальна підсумкова модульна оцінка (ММ)					
2	Фактична кількість балів студента за змістовими модулями (приклад) (ФБ)					
3	Максимальна підсумкова семестрова модульна оцінка (МС)					
4	Залікова рейтингова оцінка (Е)					
5	Підсумкова модульна оцінка студента $M = \text{ФБ} / \text{МВ} * \text{ММ}$					
6	Підсумкова семестрова мод. оцінка $C = \Sigma(\text{ФБ}) / \Sigma(\text{МВ}) * \text{МС}$					
7	Підсумкова семестрова рейтингова оцінка $P = C + E$					

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю:* модульне письмове тестування, підсумкова письмове тестування, звіт, реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестове опитування.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у систему оцінювання ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	Оцінка за національною шкалою	
A	Відмінно – відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу	90 – 100 балів	відмінно	Зараховано
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу	82 – 89 балів	добре	
C	Добре – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок	75 – 81		
D	Задовільно – посередній рівень знань із значною кількістю помилок	69 – 74	задовільно	
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань	60 – 68		
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю перескладання за умови самостійного опрацювання	35 – 59	незадовільно	Незараховано
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни	1 – 34		

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульних контрольних робіт.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, психодіагностика, ділові ігри, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);

XI. ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 1

1. Предмет курсу «Економіка освіти».
2. Функції економіки освіти.
3. Освітологія як інтегрований напрям пізнання освіти.
4. Складові освітології.
5. Економічне виховання та економічна освіта.
6. Економіка освіти в системі наук про освіту.
7. Економіка освіти в системі економічних наук.
8. Класична політекономія про значення освіти.
9. Теорія людського капіталу.
10. Освітні послуги як результат діяльності у сфері освіти.
11. Освіта як товар і як суспільне благо.
12. Основні зв'язки освіти з економікою країни.
13. Правові засади організації системи освіти в Україні.
14. Професійна підготовка кваліфікованих кадрів.
15. Професійні якості сучасного працівника.
16. Форми організації освітньої діяльності.
17. Особливості менеджменту у сфері освіти.
18. Функції менеджменту в навчальному закладі.
19. Особливості маркетингу освітніх послуг.
20. Освітні послуги як специфічний об'єкт ринкових відносин.
21. Менеджер освіти - його професійні якості та специфічні функції.
22. Дистанційна освіта.
23. Навчання на робочому місці.
24. Сутність і зміст освітньої діяльності.
25. Менеджмент вищого навчального закладу: функції, структура, методи
26. Освіта як процес впливу на індивіда.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ 2

1. Цілі та функції державного регулювання освіти.
2. Організація системи освіти.
3. Система органів державного управління освітою та їх функції.
4. Міністерство освіти та його функції.
5. ДАК та її функції.
6. Суть, цілі і завдання планування освіти.
7. Функція контролю. Державні стандарти освіти.
8. Суть та складові фінансового механізму освіти.
9. Диверсифікація джерел фінансування освіти.
10. Органи громадського самоврядування, їх роль у розвитку освіти.
11. Інформаційна база системи управління освітою.
12. Особливості фінансового механізму освіти.
13. Ускладнення механізму фінансування освітньої діяльності.
14. Роль держави у фінансуванні освіти.

15. Особливості державного фінансування освіти в Україні.
16. Розширення приватних ресурсів освіти.
17. Форми приватизації освітньої діяльності.
18. Навчально-матеріальна база, її призначення і функції.
19. Порядок оснащення навчальних закладів обладнанням.
20. Особливості процесу праці у сфері освіти.
21. Науково-педагогічні кадри.
22. Основні принципи організації навчальної роботи
23. Професійні характеристики педагогічних працівників.
24. Організація оплати праці у сфері освіти.
25. Оплата праці у системі дошкільної і середньої освіти.
26. Організація оплати праці у системі вищої та післядипломної освіти.
27. Поняття та критерії ефективності освітньої діяльності.
28. Методи оцінки соціально-економічної ефективності освіти.
29. Економічні перспективи розвитку освіти в інформаційному суспільстві.
30. Необхідність трансформації традиційної системи освіти.
31. Система освіти України: реформи та перспективи розвитку в ХХІ ст.
32. Проблеми підвищення ефективності використання навчально-матеріальної бази навчального закладу.
33. Основні та оборотні фонди освіти.
34. Активні та пасивні засоби праці у сфері освіти.
35. Комп'ютеризація системи освіти та проблеми комп'ютерної грамотності.
36. Навчальна література та її роль у забезпеченні навчального процесу.
37. Основні напрями розвитку навчально-матеріальної бази освіти.
38. Система освіти України: реформи 90-х років та перспективи розвитку в ХХІ ст.
39. Реформи в освіті різних країн: спільні риси та відмінності.
40. ЮНЕСКО - провідний міжнародний орган щодо співробітництва у сфері освіти та культури.
41. Основні проблеми організації та фінансування систем освіти у країнах світу.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні джерела

Азаренкова Г. М. Фінанси : практикум /1.1. Борисенко, Г. М. Азаренкова. - К. : Знання, 2008. - 279 с.

Аношкіна Л. І. Економіка вищої освіти : тенденції та перспективи реформування / Л. І. Аношкіна. - К.: Видавничий дім «Корпорація», 2005. - 368 с.

Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прощозирования : Пер. с англ / Д. Белл. - М.: Асабетіа, 2009. - 956 с.

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436 : офіц. текст зі змінами і доповненнями станом на 1 листопада 2008 р. // Кодекси України. - 2008. - № 11.-

С.3-260.

Грішнова О. А. Людський капітал : формування в системі освіти і професійної підготовки. - К. : Т-во «Знання», КОО, 2001. - 254 с.

Економічна енциклопедія : У трьох томах. Т. 1. /Редкол. : С. В. Мочерний (відгі. ред.) та ін. - К : Видавничий центр «Академія», 2000. - 864 с.

Законодавчі акти України з питань освіти. -К.: Парлам. Вид-во, 2004. - 404 с.

Зеліско І. М., Яковенко І. В. Пріоритетні напрями вдосконалення фінансового механізму функціонування закладів освіти в Україні /І. М. Зеліско, І. В. Яковенко // Збірник Міжнародної науково - практичної конференції «Цілі та результати освітніх реформ : Українсько-польський діалог». -К. : Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. - С. 9-14.

Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізм розвитку / Освітологія : хрестоматія : Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / Укладачі: Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О. -К.: ВП «Едельвейс», 2013. - 744 с.

Програма економічних реформ на 2010-2014 роки за напрямом «Реформа освіти» 2 червня 2010 р. [Електронний ресурс].

Бескид Й. М. Перспективи нормативного планування витрат на соціальну сферу / Й. М. Бескид // Фінанси України. – 2000. – №4. – С. 42-48.

Боголіб Т. Принципи управління вузом : монографія / Т. Боголіб. – К. : Знання, КОО, 2004. – 204 с.

Боголіб Т. М. Фінансове забезпечення розвитку вищої освіти і науки в трансформаційний період : монографія / Т. М. Боголіб. – К. : Міленіум, 2006. – 508 с.

Болонська конвенція. Спільна заява європейських міністрів освіти, 18-19 червня 1999 р., м. Болонья.

Виконання державного бюджету / [Електронний ресурс]. – Режим доступу :[http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/134-byudzhnet-ministerstva/4662-vikonannyaderzhavnogo-byudzhetu-](http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/134-byudzhnet-ministerstva/4662-vikonannyaderzhavnogo-byudzhetu)

Вифлеемский А. Б. Экономика образования : Учебное пособие в 2 кн. Книга 1/ А. Б. Вифлеемский. – М. : Народное образование, 2003. – 368 с.

Гершунский Б. С. Философия образования XXI века / Б. С. Гершунский. – М. :Совершенство, 1998.

Гонта О. І. Міжнародне фінансування конкурентоспроможності національної економіки / О. І. Гонта // Вісник ЧДТУ. – Чернігів : ЧДТУ, 2006. – № 27. – С. 36-48.

Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). – К. :Радуга, 1994. – 61 с.

Дмитренко Г. А. Стратегический менеджмент в системе образования : Учебное пособие / Г. А. Дмитренко / МАУП. – К. : МАУП, 1999. – 176 с.

Економіка вищої освіти України : тенденції та механізми розвитку : монографія / АПН України, Інститут вищої освіти АПН України ; заг. ред. та вступ (с. 4-9) В. П. Андрущенко. – К. : Педагогічна преса, 2006. – 208 с.

Економіка освіти : Проблеми, інновації сучасного розвитку / В. Я. Бобров, О. С. Падалка // Наукова енциклопедія освіти / АПН України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Хрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

Європейський Союз. Консолідовані договори. – К. : «Port-Royal», 1999. – С. 126.

Жамин В. А., Егоазарян Г. А. Эффективность квалифицированного труда / В. А. Жамин, Г. А. Егоазарян. – М., 1968. – 189 с.

Животовская И. Г. Реформа высшего образования в Китае : проблема подготовки кадров / И. Г. Животовская // Экономика образования. – 2007. – №5. – С. 60-69.

Закон України «Про загальну середню освіту» // Інформаційний збірник Міністерства освіти України, 1999. – №15. – С. 6-31.

Закон України «Про освіту» від 23 березня 1996 р. // Закони України, Т. 10, С. 168-192.

Иноземцев В. Л. Вестернизация как глобализация, и «глобализация» как американизация / В. Л. Иноземцев // Вопросы философии. – 2004. – №4.

Каленюк І. С. Гонта О. І., Вербовий М. П. Холявко Н. І. Інтеграція вищої освіти України в Європейський та світовий освітній простір : економічний вимір : Монографія. – Чернігів : РВК «Десняньська правда», 2011. – 165 с.

Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі : потенціал та механізм розвитку / І. С. Каленюк. – К. : ТОВ «Кадри», 2001. – 326 с.

Коменский Я. А. Пансофическая школа, то есть школа всеобщей мудрости / Я. А. Коменский // Избранные педагогические сочинения в 2-х томах. – М. : Педагогика, 1982. – Т.2.

Кремень В. Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В. Г. Кремень. – К. : Грамота, 2005. – 448 с.

Куклін О. В. Економічні аспекти вищої освіти / О. В. Куклін. – К. : Знання України, 2008. – 331 с.

К. Маркс. Капитал. Т.1. – К. Маркс, Ф. Енгельс. Соч. Т.23

Кулагина Е. В. Специфика развития российской системы дополнительного профессионального образования / Е. В. Кулагина // Экономика образования. – 2009. – №6. – С. 26-40.

Маршалл А. Принципы политической экономии. Пер. с англ. / А. Маршалл. – М. : Прогресс, 1983. – Т. 1. – С. 415.

Мікроекономіка в задачах і тестах : навчально-методичний посібник / Міністерство освіти і науки України ; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова ; кафедра теорії та історії педагогіки ; упоряд. О. С. Падалка, О. Б. Шемякін, О. Т. Шпак. – К. : НПУ, 2000. – 38 с., табл.

Основи економіки і бізнесу : навчально-методичний посібник для вчителів загальноосвітніх шкіл (Для дослідно-експериментальної перевірки) / Міністерство освіти і науки України; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова; кафедра теорії та історії педагогіки ; О. С. Падалка, І. А. Сасова, О. Т. Шпак. – К., 2000. – 88 с.

Національна доктрина розвитку освіти : Затв. Указом Президента України від 17 квітня 2002 №347/2002. – К. : Шкільний світ, 2001. – 23 с.

Ньюмен Дж. Г. Идея университета / Дж. Г. Ньюмен. – Минск : БГУ, 2006. – 206 с.

Орусова О. В. Современные тенденции развития высшего образования в Японии / О. В. Орусова // Вестник высшей школы (Alma mater). – 2010. – №8. – С. 64-69.

Основи економіки і бізнесу : практичний курс для загальноосвітніх шкіл / Міністерство освіти і науки України; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова; кафедра теорії та історії педагогіки ; І. А. Сасова, О. С. Падалка, О. Т. Шпак. – Київ, 2000. – 66 с.

Островецька Н. М. Парадигми управління авторськими закладами освіти / Н. М. Островецька. – К. : Глобус, 1998. – 274 с.

Педагогіка вищої школи / авт. В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук, ...О. С. Падалка [та ін.] ; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. І. Лугового. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.

Додаткові джерела

Academic Ranking of World Universities-2006. Methodologies and Problems / N.C. LIU and CHENG Institute of Higher Education, Shanghai Jiao Tong University, Shanghai 200240, China <http://ed.sjtu.edu.cn/ranking.htm>.

Education at glance 2012: // www.oecd.org/

Global Education Digest 2011. Comparing education statistics across the world/ - UNESCO Institute statistics, 2011. – 277 p.

Human development report: 2013. New York, Oxford University Press. 2013. –216 p.

International Migration Outlook. – ILO, 2007 : // <http://www.oecd.org/>

Joint Report on the Final Evaluation of Socrates II, Leonardo da Vinci II and eLearning. A Final Report to the Directorate General for Education and Culture of the European Commission Erasmus // <http://www.europa.eu.int/comm/education/erasmus.html>